

Vergaderjaar 1994–1995

**23 865**

## **Wijziging van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 (technische wijziging index voor berekening tabelcorrectiefactor)**

**Nr. 5**

### **NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG**

Ontvangen 31 oktober 1994

De leden van de fractie van het CDA, die de opvatting delen dat bij de nieuwe methode van het berekenen van het prijsindexcijfer moet worden aangesloten, vragen waarom de regering ervoor heeft gekozen het jaar 1990 als basisjaar te nemen, en niet een later jaar.

De regering heeft in haar voorstel aansluiting gezocht bij het basisjaar zoals dat aan de publikatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ten grondslag ligt. In het werkprogramma van het CBS hanteert men een vijfjaarlijkse verlegging van het basisjaar. In het basisjaar worden de wegingsschema's van de diverse componenten van het bereik van de prijsindex bepaald. Grondslag voor de berekening van de wegingsschema's zijn de jaarlijkse budgetonderzoeken. Het CBS zal voor het jaar 1995 opnieuw de wegingsschema's berekenen. Dergelijke berekeningen komen overigens doorgaans geruime tijd na het verstrijken van het kalenderjaar waarop ze betrekking hebben beschikbaar.

Voorts vragen de leden van de fractie van het CDA welke uitwerking de komende jaren wijzigingen met betrekking tot overheidsdiensten, consumptiegebonden belastingen en medische zorg hebben op de hoogte van het prijsindexcijfer.

De invloed van wijzigingen op de toekomstige centrale consumentenprijsindex is afhankelijk van de relatieve prijsontwikkeling van genoemde elementen. Het opnemen van de eerste twee in de berekening van deze prijsindex leidt er toe dat, indien de prijzen van overheidsdiensten en de tarieven van consumptiegebonden belastingen sneller, respectievelijk langzamer stijgen dan de prijzen van de overige goederen en diensten die tot het bereik van deze index behoren, het totaalcijfer sneller, respectievelijk langzamer stijgt dan wanneer beide elementen niet in de berekening opgenomen zouden zijn. Het feit dat het laatstgenoemde element, de verzekerde medische zorg, niet tot het bereik van de centrale index behoort, heeft het tegenovergestelde effect. Bij een relatief hoge, respectievelijk lage prijsontwikkeling van de medische goederen en diensten waarvan het gebruik door ziektekostenverzekeringen wordt vergoed, zullen de toekomstige totaalcijfers lager, respectievelijk hoger uitkomen dan het geval zou zijn indien zij wel in de berekening opgenomen waren.

Bij de afgeleide index ligt dit anders doordat daar voor de wijzigingen in de tarieven van de consumptiegebonden belastingen wordt gecorrigeerd.

Indien, zoals de leden van de fractie van het CDA vragen, niet gewerkt zou worden met de afgeleide index maar met de centrale index, zou de invloed van belastingmaatregelen doorwerken in de tabelcorrectiefactor. Dit zou in strijd zijn met de bedoeling van de wetgever de effecten van belastingmaatregelen ten volle tot gelding te laten komen. Door uit te gaan van de centrale index zou het effect van een belastingmaatregel gedeeltelijk te niet worden gedaan: een verhoging, respectievelijk een verlaging van een belastingtarief zou leiden tot een verhoging, respectievelijk verlaging van de tabelcorrectiefactor; dit zou leiden tot een verlenging, respectievelijk verkorting van de schijven in de loon- en inkomstenbelasting en aldus tot een verlaging, respectievelijk verhoging van de belastinginkomsten. Hierbij merk ik nog op dat het in de nieuwe systematiek niet zo eenvoudig is de afgeleide index als de centrale index te hanteren bij de vaststelling van de tabelcorrectiefactor. Beide worden immers rechtstreeks gepubliceerd.

De leden van de fractie van het CDA vragen vervolgens naar een nadere specificatie van de budgettaire gevolgen van het feit dat sommige cijfers – omdat ze onbetrouwbaar en/of niet beschikbaar zijn – niet in de berekening van de tabelcorrectiefactor worden betrokken.

Ik neem aan dat deze leden doelen op de categorieën «invoerrechten», «indirecte effecten van tariefsveranderingen» en «rijksbijdragen in de exploitatie van woningen», waaromtrent de regering op grond van onbetrouwbaar cijfermateriaal of late beschikbaarheid voorstelt om deze niet bij de berekening van de tabelcorrectiefactor te betrekken. Het is niet mogelijk aan te geven wat de budgettaire gevolgen zouden zijn als deze categorieën wel in de berekening zouden worden betrokken. De ene keer zou dit kunnen leiden tot een hogere en de andere keer tot een lagere tabelcorrectiefactor, afhankelijk van de relatieve mutatie van deze categorieën. Hoewel van jaar op jaar enige invloed merkbaar kan zijn, beoogt en verwacht de regering van het buitensluiten van deze categorieën per saldo op langere termijn geen budgettair effect.

De leden van de fractie van het GPV vragen welke consequenties het zou hebben gehad indien de afgelopen vijf jaar de nieuwe systematiek zou zijn gehanteerd en wat de gevolgen zijn als de oude systematiek zou worden gehandhaafd.

Omdat de door het CBS volgens de nieuwe systematiek berekende gegevens betrekking hebben op de periode vanaf 1 januari 1991 is het slechts vanaf het jaar 1994 mogelijk de tabelcorrectiefactor volgens de nieuwe methode te berekenen. De tabelcorrectiefactor voor het jaar 1994 heeft betrekking op de indexcijfers in de periode van juli 1991 tot en met juni 1993. Omdat het CBS vanaf maart van dit jaar niet langer de prijsindexcijfers volgens de oude methode publiceert is het vanaf 1995 niet meer mogelijk de tabelcorrectiefactor volgens de oude methode te berekenen. Vergelijking tussen oude en nieuwe systematiek is dus slechts mogelijk voor één jaar, 1994. In dat jaar zou de tabelcorrectiefactor volgens de nieuwe systematiek 0,5%-punt lager zijn uitgevallen dan volgens de gehanteerde oude systematiek. De belangrijkste verklaring hiervoor is gelegen in de kosten voor medische verzorging. In het vervolg van deze nota zal ik nog aangegeven op grond waarvan deze kosten thans voor een groot deel buiten beschouwing blijven.

De leden van de fractie van het GPV vragen naar de reden waarom de verplicht via het ziekenfonds verzekerde en de particulier verzekerde medische verzorging niet en de door de overheid verleende diensten wel binnen het bereik van de prijsindex zijn gebracht.

Uitgangspunt van het nieuwe prijsindexcijfer is de prijsontwikkeling van diensten en goederen die door de huishoudens uit het netto besteedbaar inkomen moeten worden aangeschaft. Hiertoe wordt het bruto-inkomen verminderd met de verplichte afdrachten. Een mutatie in de kosten van medische verzorging uit zich in een mutatie van de premie van ziektekos-

tenverzekeringen; voor ziekenfondsverzekerden dus de ziekenfondspremie. Omdat fondsverzekerden verplicht zijn deze premie te betalen en zij dus niet de keuzevrijheid hebben om hun ziektekosten op een andere wijze te verzekeren, wordt de ziekenfondspremie tot de verplichte afdrachten gerekend en derhalve van het bruto-inkomen afgetrokken. Deze premie blijft daarom buiten het bereik van de consumentenprijsindices. Hoewel de premie voor een particuliere ziektekostenverzekering op zichzelf niet als een verplichte afdracht kan worden beschouwd, acht het CBS het voor een goede vergelijkbaarheid van het netto besteedbaar inkomen van verplicht en particulier verzekerden noodzakelijk ook de particuliere premie niet tot het besteedbaar inkomen te rekenen. De invloed van een wijziging van de kosten van medische verzorging op de koopkracht komt aldus – voor zover de kosten zijn gedekt door de verzekering – door middel van premie-aanpassing tot uiting in een mutatie van het nominaal netto besteedbaar inkomen. Zou voor berekening van het reële netto besteedbaar inkomen gecorrigeerd worden met behulp van een prijsindexcijfer waarin alle kosten van medische verzorging zijn verwerkt dan zou een dubbeltelling plaatsvinden. Het grotendeels niet betrekken van de kosten van medische verzorging in het prijsindexcijfer acht ik dan ook geen vertekening.

Door de overheid verrichte diensten maken deel uit van het bereik van de nieuwe index voor zover die diensten door de huishoudens worden aangeschaft en uit hun netto besteedbaar inkomen worden betaald. Te denken valt aan verstrekking van een paspoort, de afgifte van een uittreksel uit een register, les- en cursusgeldten voor diverse opleidingen, etc.

Als reactie op een desbetreffende vraag van de leden van de GPV-fractie hierover merk ik op dat huurverhogingen deel uitmaken van het bereik van zowel de oude als de nieuwe index.

Gelijktijdig met deze nota naar aanleiding van het verslag heb ik een nota van wijziging op het wetsvoorstel ingediend. Deze nota betreft niet de tabelcorrectiefactor, doch een noodzakelijke wijziging in de formele regels rond de jaarlijkse aanpassing van het reiskostenforfait aan de tariefontwikkeling bij het openbaar vervoer. Deze wijziging houdt verband met de verzelfstandiging van de NV Nederlandse Spoorwegen. Voorheen moesten de tarieven van het spoorwegpersonenvervoer worden goedgekeurd door de Minister van Verkeer en Waterstaat. In de loon- en inkomstenbelasting werd daar in die zin bij aangesloten dat voor het reiskostenforfait van een kalenderjaar werd aangesloten bij de tarieven zoals die uiterlijk op 15 november van het voorafgaande jaar door die minister waren goedgekeurd en in de Staatscourant gepubliceerd. In verband met de verzelfstandiging vindt een dergelijke goedkeuring niet meer plaats. Daarom stel ik thans voor om voortaan uit te gaan van – in plaats van op 15 november door genoemde minister goedgekeurde tarieven – op 15 november vastgestelde tarieven. Ik meen daarbij rekening te moeten houden met de mogelijkheid dat het desbetreffende orgaan van de NV Nederlandse Spoorwegen de nieuwe tarieven op 15 november nog niet formeel heeft vastgesteld. Voor dat geval stel ik voor te bepalen dat wordt uitgegaan van de tarieven zoals die naar het inzicht van de Minister van Financiën vermoedelijk op 1 januari zullen gaan gelden. Hiermee wordt aangesloten bij de praktijk dat uiteraard op 15 november de nieuwe tarieven bekend plegen te zijn, ook al zijn ze wellicht nog niet formeel vastgesteld. Door deze wetswijziging wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de actualiteit, hetgeen tevens een zekere verbetering inhoudt ten opzichte van de huidige situatie.

De Staatssecretaris van Financiën,  
W. A. F. G. Vermeend